

การวิจัยครั้งนี้ ได้สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างคือ สตรีชาวไทยภูเขาเผ่าปกาเกอญอช่วงอายุระหว่าง 35 – 60 ปี ที่อาศัยอยู่ใน ตำบลแม่ะหลวง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 269 คน ผลการศึกษานำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งเต้านม

ส่วนที่ 3 การประเมินความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 -44 ปี(ร้อยละ 31.2) มีอายุเฉลี่ย 44.4ปี อายุต่ำสุด 35ปี สูงสุด 60ปี สถานภาพสมรส คู่ (ร้อยละ89.6) ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ ทำสวน (ร้อยละ 98.9) ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=269)	ร้อยละ
อายุ		
35 – 39 ปี	74	27.5
40 - 44 ปี	84	31.2
45 – 49 ปี	42	15.6
50 – 54 ปี	35	13.0
55 – 59 ปี	25	9.3
60 ปี	9	3.3
อายุเฉลี่ย 44.4 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.1 ปี		
อายุต่ำสุด 35 ปี อายุสูงสุด 60 ปี		
สถานภาพสมรส		
โสด	4	1.5
คู่	241	89.6
หม้าย/หย่า	24	8.9
อาชีพ		
ทำนา/ทำไร่/ทำสวน	266	98.9
ค้าขาย	3	1.1

ส่วนที่ 2 ปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านม

2.1 ปัจจัยเสี่ยงที่ป้องกันไม่ได้

จากการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในส่วนของปัจจัยที่ป้องกันไม่ได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 40 -44 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.2 ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประวัติการเป็นมะเร็งเต้านม ประวัติการได้รับการฉายแสงในสมัยเด็ก ประวัติการมีญาติเคยเป็นมะเร็งเต้านม ประวัติการเคยมีก้อนเนื้ออกชนิดไม่ร้าย (fibroadenoma) คิดเป็นร้อยละ 96.6, 97.8, 98.5 และ 94.7 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่มีประจำเดือนครั้งแรกเมื่ออายุน้อยกว่า 14 ปีคิดเป็น ร้อยละ 26.7 กลุ่มตัวอย่างที่หมดประจำเดือนเมื่ออายุมากกว่า 55 ปีมีร้อยละ 2.0 มีกลุ่มตัวอย่าง 1 รายที่ตอบว่าเคยเป็นมะเร็งเต้านม และเพียง 2 รายที่เคยได้รับการรักษาด้วยการฉายแสง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านมที่ป้องกันไม่ได้

ปัจจัยเสี่ยง	จำนวน (n=269)	ร้อยละ
อายุ		
35 – 39 ปี	74	27.5
40 - 44 ปี	84	31.2
45 – 49 ปี	42	15.6
50 – 54 ปี	35	13.0
55 – 59 ปี	25	9.3
60 ปี	9	3.3

ประวัติการเป็นมะเร็งเต้านม

เคย	1	0.4
ไม่เคย	260	96.6
ไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ	8	3.0
เคยได้รับการรักษาด้วยการฉายแสง		
เคย	2	0.7
ไม่เคย	263	97.8
ไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ	4	1.5

ตาราง 2 (ต่อ) ปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านมที่ป้องกันไม่ได้

ปัจจัยเสี่ยง	จำนวน (n=269)	ร้อยละ
มีญาติเป็นมะเร็งเต้านม		
ไม่เคย	265	98.5
ไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ	4	1.5
เคยมีก้อนที่เต้านมแต่เป็นเนื้องอกชนิดไม่ร้าย (fibro adenoma)		
เคย	1	0.4
ไม่เคย	262	97.4
ไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ	6	2.2
การมีประจำเดือน		
ยังมีอยู่	167	62.1
หมดประจำเดือนแล้ว	102	37.9
ช่วงอายุเมื่อหมดประจำเดือน (102 คน)		
น้อยกว่า 45 ปี	48	47.1
อายุ 45-55 ปี	52	51.0
มากกว่า 55 ปี	2	2.0
อายุเมื่อมีประจำเดือนครั้งแรก		
น้อยกว่า 12 ปี	6	2.2
12 – 13 ปี	66	24.5
มากกว่าเท่ากับ 14 ปี	197	73.2

2.2 ปัจจัยเสี่ยงที่ป้องกันได้

จากการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในส่วนของปัจจัยที่ป้องกันได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีบุตรและมีบุตร 1-2 คนพบว่ามีเพียงร้อยละ 2.2 และ 23.0 ตามลำดับ การตั้งครรภ์และคลอดบุตรมีชีพคนแรกเมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี และมีบุตรคนแรกอายุมากกว่า 30 ปีคิดเป็น ร้อยละ 48.7 และ 4.8 ตามลำดับ เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ คิดเป็นร้อยละ 97.0 เลี้ยงลูกด้วยนมมานานมากกว่า 16 เดือนคิดเป็นร้อยละ 30.9 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านมที่ป้องกันได้

ปัจจัยเสี่ยง	จำนวน (n=269)	ร้อยละ
จำนวนการตั้งครรภ์		
ไม่เคยตั้งครรภ์	6	2.2
1-2 คน	62	23.0
3-5 คน	121	45.0
6-10 คน	75	27.9
11 คนขึ้นไป	5	1.8
ค่ามัธยฐาน 4 คน (จำนวนต่ำสุด 1 คน จำนวนสูงสุด 15 คน)		
อายุเมื่อมีคลอดบุตรมีชีพคนแรก		
น้อยกว่า 20 ปี	131	48.7
อายุ 20 -24 ปี	90	33.5
อายุ 25 – 29 ปี	35	13.0
อายุมากกว่า 30 ปี	13	4.8
เลี้ยงลูกด้วยนมแม่		
ไม่มีบุตร	6	2.2
ไม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่	2	0.7
เลี้ยงลูกด้วยนมแม่	261	97.0
ระยะเวลาให้นมบุตร		
ไม่ให้นมบุตร	8	3.0
1- 16 เดือน	178	66.2
มากกว่า 16 เดือน	83	30.9

กลุ่มตัวอย่าง เคยกินยาคุมกำเนิด ร้อยละ 66.5 และพบว่าผู้กินยาคุมกำเนิดกินมานานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 60

กลุ่มตัวอย่างที่มีประวัติเคยสูบบุหรี่ มีร้อยละ 50.9 และเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็น ร้อยละ 86.1

ตาราง 3 (ต่อ) ปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านมที่ป้องกันได้

ปัจจัยเสี่ยง	จำนวน (n=269)	ร้อยละ
การกินยาคุมกำเนิด		
ไม่เคยกิน	90	33.5
เคยกิน แต่ปัจจุบันเลิกกินแล้ว	91	33.8
ปัจจุบันยังกินอยู่	88	32.7
ระยะเวลาที่กินยาคุมกำเนิด		
น้อยกว่า 5 ปี	72	40.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	107	60.0
การสูบบุหรี่		
ไม่เคยสูบ	132	49.1
เคยสูบ แต่ปัจจุบันเลิกแล้ว	57	21.2
ปัจจุบันยัง สูบอยู่	80	29.7
ปริมาณการสูบบุหรี่		
1 - 2 มวน / วัน	72	52.5
3 - 5 มวน / วัน	62	45.3
6 มวนขึ้นไป	3	2.2
อายุที่เริ่มสูบ		
น้อยกว่า 20 ปี	118	86.1
20 ปีขึ้นไป	19	13.9

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.5 มีประวัติติ่มสุรา ในจำนวนนี้เริ่มติ่มเมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปีคิดเป็น ร้อยละ 60.1 และติ่มมากกว่า 1 แก้วต่อวันคิดเป็นร้อยละ 40.5 นอกจากนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 21.2 มีภาวะอ้วน

ตาราง 3 (ต่อ) ปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านมที่ป้องกันได้

ปัจจัยเสี่ยง	จำนวน (n=269)	ร้อยละ
การติ่มสุรา		
ไม่เคยติ่ม	101	37.5
เคย ปัจจุบันเลิกติ่มแล้ว	43	16.0
เคย ติ่มและปัจจุบันยังติ่มอยู่	125	46.5
ปริมาณการติ่มสุรา		
1 แก้ว/วัน	100	59.5
2 แก้ว/วัน	61	36.3
3 แก้วขึ้นไป	7	4.2
อายุที่เริ่มติ่มสุราครั้งแรก (ปี)		
น้อยกว่า 20	101	60.1
20 ขึ้นไป	67	39.9
ดัชนีมวลกาย		
ผอม (< 18.5 kg/m)	29	10.8
ปกติ (18.5-22.9 kg/m ²)	183	68.0
อ้วนเล็กน้อย (23.0-24.9 kg/m ²)	37	13.8
อ้วนปานกลาง (25.0-29.9 kg/m ²)	20	7.4

ส่วนที่ 3 การประเมินความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านม

จากการศึกษาพบว่า เมื่อใช้ การประมาณค่าอัตราเสี่ยง (Relative Risk) ที่คำนวณจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ตาม Gail Model พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่มีความเสี่ยงต่อมะเร็งเต้านม (Relative Risk=1.00) คิดเป็น ร้อยละ 33.1 ซึ่งอยู่ในกลุ่มอายุ 50-54 ปีมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 51.4 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยเสี่ยงพบว่ามีอัตราเสี่ยงตั้งแต่ 1.51 เท่าขึ้นไป (เมื่อเปรียบเทียบกับหญิงที่ไม่มีปัจจัยเสี่ยง) พบมากในกลุ่มอายุ 50-54 ปี และ 45-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.7 และ 23.8 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของสตรีที่มีอัตราเสี่ยง (Relative Risk) ต่อการเกิดมะเร็งเต้านม คำนวณจากปัจจัยเสี่ยงของ Gail Model * แยกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ (ปี)	จำนวน (คน)	อัตราเสี่ยง (Relative Risk)			
		1.00	1.01-1.50	1.51-2.00	>= 2.01
35-39	74	25 (33.8)	35 (47.3)	13 (17.6)	1 (1.3)
40-44	84	21 (25.0)	52 (61.9)	10 (11.9)	1 (1.2)
45-49	42	16 (38.1)	16 (38.1)	10 (23.8)	0 (0.0)
50-54	35	18 (51.4)	7 (20.0)	9 (25.7)	1 (2.9)
55-59	25	8 (32.0)	15 (60.0)	1 (4.0)	1 (4.0)
60	9	1 (11.1)	7 (77.8)	1 (11.1)	0 (0.0)
รวม	269	89 (33.1)	132 (49.1)	44 (16.3)	4 (1.5)

* อัตราเสี่ยง (Relative Risk) = Age Menarche * NetBIOS * AgeFLBNumRels * AtypHyper

ผู้หญิงที่มีปัจจัยเสี่ยงตาม Gail Model มีความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งเต้านมคิดเป็น 1.22 เท่าของผู้หญิงที่ไม่มีปัจจัยเสี่ยง ผู้หญิงในกลุ่มอายุ 50-54 ปีและ 45-49 ปีมีอัตราเสี่ยงสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น เล็กน้อย (1.26, [95%CI, 1.13 - 1.38] และ 1.25, [95%CI, 1.17 - 1.33] ตามลำดับ) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าอัตราเสี่ยง (เฉลี่ย) ต่อการเกิดมะเร็งเต้านม แยกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ (ปี)	จำนวน (n = 269)	อัตราเสี่ยงเฉลี่ย (Mean Relative Risk)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	95% Confidence Interval
35-39	74	1.22	0.24	1.17 - 1.28
40-44	84	1.21	0.22	1.16 - 1.26
45-49	42	1.25	0.26	1.17 - 1.33
50-54	35	1.26	0.36	1.13 - 1.38
55-59	25	1.20	0.24	1.10 - 1.30
60	9	1.20	0.16	1.08 - 1.32
รวม	269	1.22	0.25	1.19 - 1.25

จากการศึกษา ในกลุ่มตัวอย่าง เมื่อการประมาณค่าความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งเต้านมในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า พบว่า มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นตามอายุ โดยพบว่ากลุ่มอายุ 60 ปี มีความเสี่ยงสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.22, [95%CI, 1.10 - 1.35] และกลุ่มอายุ 35-49 ปีมีความเสี่ยงน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.34, [95%CI, 0.32 - 0.36] เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละความเสี่ยงใน 5 ปีของหญิงผิวขาวที่เป็น BaselineAgeRace ของ Gail Model พบว่า ผู้หญิงชาวไทยภูเขาเผ่าปกากะญอมีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านมน้อยกว่าในทุกกลุ่มอายุ ในดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ร้อยละของปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งเต้านมในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า* (เฉลี่ย) ของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามกลุ่มอายุ เปรียบเทียบกับหญิงผิวขาวชาวตะวันตก (BaselineAgeRace)

กลุ่มอายุ (ปี)	จำนวน (n = 269)	ร้อยละความ เสี่ยงใน 5 ปี (เฉลี่ย)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	95% Confidence Interval	ร้อยละความ เสี่ยงใน 5 ปี (เฉลี่ย) ของ หญิงผิวขาว (Baseline AgeRace)
35-39	74	0.34	0.07	0.32 - 0.36	0.38
40-44	84	0.55	0.10	0.52 - 0.57	0.76
45-49	42	0.73	0.15	0.68 - 0.78	1.07
50-54	35	0.88	0.25	0.79 - 0.97	1.33
55-59	25	1.03	0.21	0.94 - 1.11	1.57
60	9	1.22	0.16	1.10 - 1.35	1.80
รวม	269	0.63	0.29	0.59 - 0.66	0.89

*ความเสี่ยงในระยะ 5 ปีข้างหน้า (5-year risk) = RelativeRisk * BaselineAgeRace

จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาโดย Gail Model ใช้ค่าประมาณการระดับความเสี่ยงต่อมะเร็งเต้านมใน 5 ปีข้างหน้าตั้งแต่ร้อยละ 1.66 ขึ้นไปเป็นค่าจุดตัดที่ถือว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งเต้านม จากกลุ่มตัวอย่าง 269 ราย พบว่ามีเพียงหญิงอายุ 58 ปี 1 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 0.4 (95% CI, 0.06- 2.07) ที่จัดว่ามีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดมะเร็งเต้านม หรือคิดเป็นร้อยละ 4.0 (95% CI, 0.94-1.11) ของกลุ่มอายุ 55-59 ปี

ตาราง 7 การประเมินความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านมในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้าเมื่อใช้ค่าจุดตัด (cut-off) ตาม Gail Model*

กลุ่มอายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ความเสี่ยงในเวลา 5 ปีข้างหน้า		[95% CI] ของ ค่า $\geq 1.66\%$
		ความเสี่ยงต่ำ ($< 1.66\%$)	ความเสี่ยงสูง ($\geq 1.66\%$)	
35 – 39 ปี	74	74 (100)	0 (0.0)	0 [0.32 - 0.36]
40 - 44 ปี	84	84 (100)	0 (0.0)	0 [0.52 – 0.57]
45 – 49 ปี	42	42 (100)	0 (0.0)	0 [0.68 - 0.78]
50 – 54 ปี	35	35 (100)	0 (0.0)	0 [0.80 – 0.97]
55 – 59 ปี	25	24 (96.0)	1 (4.0)	1 (4.0) [0.94 – 1.11]
60 ปี	9	9 (100)	0 (0.0)	0 [1.10 – 1.35]
รวมทุกกลุ่มอายุ	269	268 (99.6)	1 (0.4)	1 (0.4) [0.06- 2.07]

* ค่า $< 1.66\%$ หมายถึง ความเสี่ยงต่ำ (low risk) และ ค่า $\geq 1.66\%$ หมายถึง ความเสี่ยงสูง (high risk)